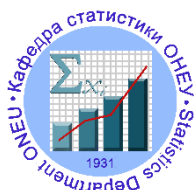

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 6

Частина II

**Одеса
2020**

УДК 311
ББК 60.6

Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина II. – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – 203 с.

Автори:

Вітковська К. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Милашко О. Г. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Ольвінська Ю. О. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Погорелова Т. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Самотоєнкова О. В. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Тарасова К. І. – к.е.н., доцент кафедри статистики Одеського національного економічного університету,

Агапченко К. А. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Бабенко С. Ю. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Балюк Н. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Березорудський А. М. – студент факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Білоус О. Ю. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Бойко В. С. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Бурлаченко К. В. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Гаращенко О. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,

Іванченко Т. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,

Клюс І. Г. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Кошева Ю. С. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Кравченко О. В. – студентка факультету менеджменту, обліку та інформаційних технологій Одеського національного економічного університету,
Кудін П. М. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Мівшук Ю. І. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Ожоганіч І. Г. – студентка факультету міжнародної економіки Одеського національного економічного університету,
Письменна В. Е. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Пруденко А. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Рубель Г. А. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Сазонов К. О. – студент факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Чайковська О. О. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету,
Штельмашук М. С. – студентка факультету економіки та управління підприємництвом Одеського національного економічного університету.

У збірнику наводяться результати дослідження студентів та викладачів кафедри статистики щодо застосування сучасних статистичних методів для оцінки соціально-економічних процесів у деяких країнах світу, в Україні та окремих регіонах. Висновки та рекомендації авторів можуть бути корисними для викладачів, аспірантів і студентів, які займаються аналізом процесів, що відбуваються в суспільстві та економіці країни.

© колектив авторів, 2020

ЗМІСТ

Бойко В.С., Ольвінська Ю.О. Теорія статистики в працях А.Кетле	6
Клюс І.Г., Милашко О.Г. Аналіз розвитку готельного господарства Закарпатської області	13
Рубель Г.А., Самотоєнкова О.В. Аналіз динаміки, структури та активності ринку нерухомості в Україні	22
Кошева Ю.С., Милашко О.Г. Статистичний аналіз середньої заробітної плати в регіонах	32
Кудін П.М., Тарасова К.І. Статистичне оцінювання споживання продуктів харчування	37
Бойко В.С., Вітківська К.В. Статистичний аналіз зайнятості в Україні	44
Кравченко О.В., Самотоєнкова О.В. Статистична оцінка динаміки та потенціалу закладів вищої освіти в Україні	53
Березорудський А.М., Вітківська К.В. Статистична оцінка впливу факторів на обсяг капітальних інвестицій в Україні .	61
Білоус О.Ю., Ольвінська Ю.О. Аналіз фінансової стійкості ПРАТ «ВО Стальканат-Сілур»	68
Іванченко Т.А., Ольвінська Ю.О. Переробка сміття в Україні: проблеми та перспективи	75
Березорудський А.М., Погорєлова Т.В. Статистична оцінка структури продовольчого ринку України	80
Агапченко К.А., Погорєлова Т.В. Статистична характеристика розвитку фермерського господарства в Україні ...	85
Бойко В.С., Погорєлова Т.В. Статистична оцінка земельного фонду України	90
Бойко В.С., Милашко О.Г. Статистичний аспект французько-українських відносин	100
Березорудський А.М., Милашко О.Г. Партнерство України з Чехією	108
Агапченко К.А., Милашко О.Г. Партнерство України з Норвегією	113
Ожоганич Т.Ю., Милашко О.Г. Дослідження стану зовнішнього сальдо товарів та послуг Люксембургу	119

Білоус О.Ю., Вітковська К.В. Формування вибірових сукупностей для обстеження ділової активності підприємств у країнах ЄС	125
Чайковська О.О., Вітковська К.В. Організація вибірових обстежень у різних країнах світу	132
Мившук Ю.І., Самотоєнкова О.В. Статистична оцінка ринку страхових послуг в Україні	140
Штельмашук М.С., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз шлюбності та розлучуваності у сучасній Україні	146
Агапченко К.А., Ольвінська Ю.О. Зародження статистичної науки в працях політичних арифметиків	152
Гаращенко О.В., Ольвінська Ю.О. Уільям Петті – засновник школи політичної арифметики	155
Штельмашук М.С., Вітковська К.В. Досвід проведення вибірового обстеження студентами спеціальності «Економіка» з актуальних проблем університету	159
Бабенко С.Ю., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку алкогольної продукції в Україні	166
Письменна В.Е., Ольвінська Ю.О. Дослідження споживчої поведінки у сфері б'юті-індустрії під час пандемії	172
Сазонов К.О., Ольвінська Ю.О. Сутність концепції сталого розвитку регіону та роль статистичних показників у його дослідженні	175
Балюк Н.В., Ольвінська Ю.О. Аналіз динаміки номінальної та реальної заробітної плати в Україні	183
Бурлаченко К.В., Ольвінська Ю.О. Статистичний аналіз ринку кави в Україні	189
Пруденко А.А., Ольвінська Ю.О. Соціальні мережі як елемент нового соціального середовища	193

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Мівшук Ю. І.¹, Самотоєнкова Ю. О.²

1 – студент, кафедра статистики,

2 – канд. екон. наук, доцент, кафедра статистики
Одеський національний економічний університет, м. Одеса

АНОТАЦІЇ

Мівшук Ю. І., Самотоєнкова О. В. Статистична оцінка ринку страхових послуг в Україні. У статті обґрунтована статистична оцінка стану ринку страхових послуг в Україні. Розглянута структура надходжень валових премій. Виконано аналіз динаміки чистих та валових страхових премій та чистих та валових страхових виплат. Проаналізована кількість страхових премій та їх динаміка.

Ключові слова: страховий ринок, страхування, страхові премії, страхові виплати, страхові компанії.

Mivshuk Y. I., Samotoenkova O. V. Statistical estimation of the labor market situation in Ukraine. In the article the statistical estimation of a condition of the market of insurance services in Ukraine is substantiated. The structure of gross premium income is considered. The dynamics of net and gross insurance premiums and net and gross insurance payments were analyzed. The number of insurance premiums and their dynamics is analyzed.

Keywords: insurance market, insurance, insurance premiums, insurance payments, insurance companies.

ПОСИЛАННЯ НА РЕСУРС

Мівшук, Ю. І. Статистична оцінка ринку страхових послуг в Україні [Текст] / Ю. І. Мівшук, О. В. Самотоєнкова // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень : збірник наукових студентських праць. Випуск 6. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2020. – С. 140 – 145.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Питання стану страхового ринку України є актуальним у сучасних умовах. На даний момент проблема формування і розвитку ринку страхування в Україні є малодослідженою. Страхування посідає одне з провідних місць в системі господарювання країн із трансформаційною економікою, а страховий ринок є одним із головних елементів національної економіки та складовою фінансової безпеки. Завдяки розвиненому страховому ринку можна забезпечити поступальний соціально-економічний розвиток держави, підвищення добробуту населення та безпечне функціонування суб'єктів

господарювання. На жаль, на сьогоднішній день, страховий ринок в Україні поступає страховим ринкам інших держав.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. Дослідженню діяльності страхового ринку приділяють увагу багато вітчизняних і зарубіжних вчених, серед яких Є. Коломін, Ф. В. Коньшин, П. А. Нікольський, Л. А. Орланюк-Малицька, К. І. Пилов, А. П. Плешков, А. М. Єрмошенко, В. Д. Базилевич, О. Д. Заруба, С. С. Осадець та інші.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Для вирішення проблем сучасного стану ринку страхування необхідно проаналізувати основні його показники та визначити чинники, які в той чи іншій мірі впливають на його функціонування.

Мета. Проведення статистичного аналізу ринку страхових послуг в Україні в сучасних умовах, визначення основних тенденцій та перспектив його розвитку.

Виклад основного матеріалу. Страховий ринок – це особлива сфера грошових відносин, де об'єктом купівлі-продажу виступає специфічна послуга – страховий захист, формується пропозиція і попит на неї [1, с. 314]. Страхування є показником впевненості в завтрашньому дні як для кожної людини окремо, так і для організацій або господарюючих об'єктів. В залежності від економічної ситуації в Україні, страховий ринок характеризується постійними змінами основних показників діяльності страхових компаній. Отже, розглянемо основні показники страхового ринку за 2016-2018 роки, завдяки яким ми зможемо дати статистичну оцінку стану розвитку страхового ринку.

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Зазначимо, що страховий ринок поділяється на два типи страхування – це страхові компанії «Life», та страхові компанії «non-Life». Страхові компанії «Life» здійснюють страхування життя, а страхові компанії «non-Life» здійснюють страхування інших видів, ніж страхування життя. Показники кількості страхових компаній в Україні та їх динаміка наведені в таблиці 1.

Таблиця 1
Динаміка кількості страхових компаній в Україні за 2017—2019 роки

Показники	Роки			Показники динаміки			
	2016	2017	2018	Δ_{18-16}	Δ_{18-17}	$T_{пр18-16}$	$T_{пр18-17}$
Загальна кількість страхових компаній	310	294	281	-29	-13	-9,4	-4,4
В тому числі: СК «non-Life»	271	261	251	-20	-10	-7,4	-3,8
СК «Life»	39	33	30	-9	-3	-23,1	-9,1

По даних таблиці 1 бачимо, що загальна кількість страхових компаній у 2018 році становила 281, у тому числі СК «Life» 1 – 30 компаній, СК «non-Life» – 251 компаній. Ми можемо спостерігати тенденцію до зниження

кількості страхових компаній (СК). Так у 2018 році порівняно з 2016 роком, кількість компаній зменшилась на 29 СК, а порівняно з 2018 роком – на 13 СК. Кількість СК «non-Life» у 2018 році становила 251 компанію, що на 7,4% та 3,8% менше кількості СК «non-Life» у 2016 та 2017 роках відповідно. Кількість СК «Life» у 2018 році склала 30 компаній, що на 23,1% менше кількості СК «Life» у 2016 році та на 9,1% менше у 2017 році.

Одним із показників, які характеризують діяльність страхових компаній є валові страхові премії. Валові страхові премії – це суми, отримані страховиками при страхуванні та перестраховуванні ризиків від страхувальників та перестраховувальників [1, с.315]. Розглянемо структуру надходження валових страхових премій у 2018 році (рис. 1.).

Як бачимо на рис. 1, найбільша частка страхових премій у 2018 році надійшла від юридичних осіб – 35%, від страхувальників фізичних осіб надійшло 37% від загальної кількості валових страхових премій, від перестраховувальників надійшла найменша частка страхових премій – 28%.

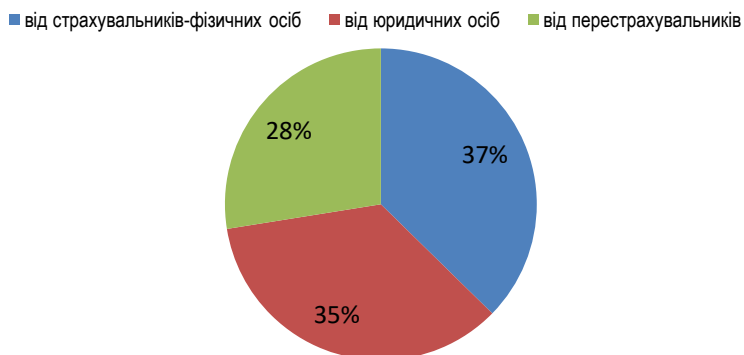

Рис.1. Структура надходження валових страхових премій у 2018 році, %

Динаміка валових та чистих страхових премій протягом аналізованого періоду графічно зображена на рис. 2. Ми бачимо, що за період 2016-2018 роки, як валові, так і чисті страхові премії зростали. Це пояснюється підвищенням ефективності діяльності страховиків та рівнем конкуренції на страховому ринку.

У 2018 році валові страхові премії склали 49367,5 млн. грн., а чисті – 34424,3 млн. грн. Зокрема, у 2016 ці показники склали 35170,3 млн. грн. та 26463,8 млн. грн. відповідно. Обсяги валових страхових премій за 2018 рік збільшилися порівняно з 2017 роком на 13,7%, порівняно з 2016 роком зросли на 40,4%. Чисті страхові премії збільшилися на 20,8% порівняно з 2017 роком, та на 30,1% порівняно з 2016 роком.

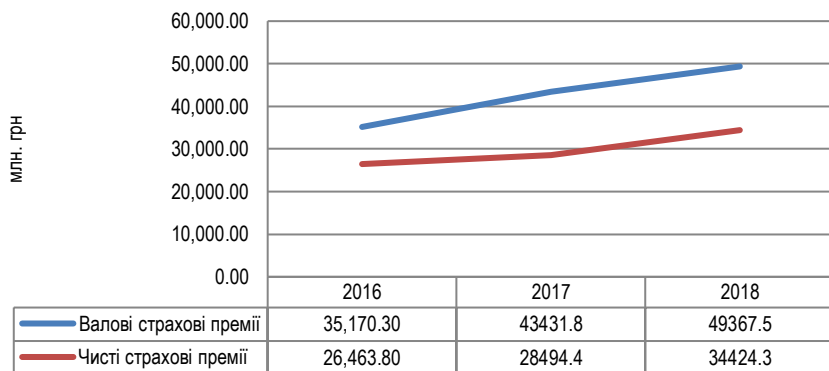

Рис. 2. Динаміка валових і чистих страхових премій компаній України за 2016-2018 роки

Кількість страхових компаній з кожним роком зменшується, але, незважаючи на це, чисті та валові страхові премії зберігають позитивну динаміку. Це сталося за рахунок декількох факторів:

- зменшення на ринку ненадійних та фінансово неспроможних страхових компаній;
- події у 2013-2014 роках, які змусили населення переглянути погляди на страхування життя;
- вихід на національний ринок страхових компаній з іноземним капіталом та плідна співпраця з іноземними партнерами

Наступним показником діяльності страхових компаній є страхові виплати – це грошові суми, які Фонд виплачує застрахованим особам чи особам, які мають на це право, у разі настання страхового випадку [5]. Рівень страхових виплат це показник, який впливає на довіру страховальників до страхових фірм, які пропонують послуги на ринку.

Динаміка розміру страхових виплат страховими компаніями України за 2016-2018 роки графічно зображена на рис 3.

Розмір валових страхових виплат за 2018 рік становив 12 863,4 млн. грн. та збільшився на 22,1% порівняно з 2017 роком, а чисті страхові виплати збільшилися на 21,2% і у 2018 році становили 12 432,6 млн. грн. Тобто, за аналізований період спостерігається динаміка до зростання і чистих, і валових страхових виплат.

Як бачимо, динаміка розвитку ринку страхових послуг в Україні взагалі позитивна, але незважаючи на це, рівень популярності даного ринку порівняно з іншими розвиненими країнами досить низький. Це обумовлено економічною нестабільністю в країні, високим рівнем інфляції та, однією з причин є слабкий розвиток фондового ринку.

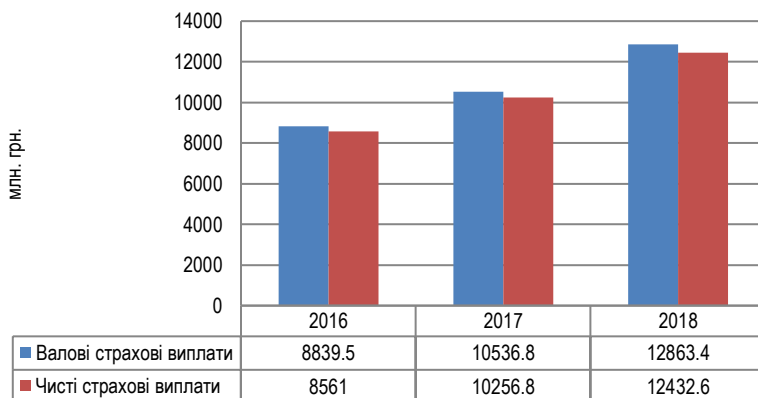

Рис. 3. Динаміка страхових виплат страховими компаніями України за 2016 – 2018 роки

Рівень інфляція у 2018 році становив 9,78%

Незважаючи на складну політичну ситуацію в країні, для іноземних інвесторів ринок страхування України є привабливим. У 2018 році на страховому ринку України поступово змінюється структура іноземного капіталу: заокеанський капітал поступово приходить на зміну європейському капіталу. Так, міжнародна група компаній АХА, яка представлена в Україні компаніями «АХА Страхування» та «АХА Страхування життя», оголосила, що виходить з українського ринку, продаючи українські компанії канадському фінансовому холдингу Fairfax Financial Holding Limited. Це вже друга інвестиція канадського холдингу в страхування України. Раніше Fairfax вже придбав австрійську страхову компанію «QBE Україна». Таким чином, частка північноамериканського капіталу в страховому ринку України протягом 2018 року зросла майже до 10% [4].

У 2018 році порівняно з 2017 роком, відбулися позитивні зміни за таким показником як загальні активи страховиків - вони зросли на 10,7%

Висновки. Таким чином, проаналізувавши основні показники діяльності страхового ринку України, можемо спостерігати за період 2016-2018 роки збільшення валових та чистих страхових премій і валових та чистих страхових виплат. Також за аналізований період спостерігається тенденція до зменшення кількості страхових компаній.

Тому, на основі розглянутих показників можна зробити висновок, що страховий ринок України має ряд невирішених проблем та характеризується низьким рівнем проникнення страхування в порівнянні з провідними країнами світу та низьким рівнем соціальної захищеності населення. Україні необхідно розробити єдину законодавчу базу щодо нормативів діяльності страхових компаній, розробити концепцію розвитку

страхового ринку, намагатися долучити більше іноземних страхових компаній, виявити основні недоліки діяльності страхових компаній та шляхи їх подолання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Підгорний А. З., Самотоєнкова О. В. Статистика ринків: навчальний посібник / А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова. – Одеса : Атлант, 2015. – 408 с.
2. Протокол. Юридичний інтернет ресурс [Електронний ресурс].- Режим доступу: https://protocol.ua/ua/pro_zagalnoobov_yazkove_dergavne_sotsialne_strahuvannya_stattya_3/
3. Статбюро [Електронний ресурс].- Режим доступу: <https://www.statbureau.org/ru/ukraine/inflation>
4. У зоні ризику: Страхові компанії показують хорошу тенденцію росту. Бізнес журнал. Стаття
5. Збірник. Страхові виплати. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування.
6. Самотоєнкова О.В., Ольвінська Ю.О. Економічна статистика: навчальний посібник. – 2-е вид., перероб. та доп. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2020. – 276 с.
7. Витковская, Е. В. Статистические методы – инструмент изучения социальноэкономических процессов [Текст] / Е. В. Витковская, А. З. Подгорный, Ю.О. Ольвинская [и др.] // Историк-экономист С. Я. Боровой и проблемы современной истории экономики: к 110-летию со дня рождения С.Я.Борового : монографія. — 2013. — С. 211-256
8. Корольова, Т. С. Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: монографія / [А. З. Підгорний, К. В. Вітковська, О. Г. Милашко, Т. В. Погорелова, Т. С. Корольова та ін.]. – Одеса : АТЛАНТ, 2012. – 303 с.
9. Підгорний А. З. Статистичні методи в управлінні розвитком регіону : монографія // А. З. Підгорний, О. В. Самотоєнкова, О. Г. Милашко та ін. – Одеса : ФОП Гуляєва В. М., 2016. – 218 с.

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТУДЕНТСЬКИХ ПРАЦЬ

**«СТАТИСТИКА – ІНСТРУМЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

ВИПУСК 6

Частина II

**Одеса
2020**